

РІШЕННЯ
РАЗОВОЇ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ
про присудження ступеня доктора філософії

Разова спеціалізована вчена рада утворена 22 червня 2023 року Полтавським державним аграрним університетом з правом прийняття до розгляду та проведення разового захисту дисертації здобувача Криворученка Дениса Олександровича, прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії галузі знань 21 Ветеринарія за спеціальністю 211 Ветеринарна медицина на підставі публічного захисту дисертації «Дирофіляріоз собак (поширення, діагностика, лікування)» 22 серпня 2023 року.

Криворученко Денис Олександрович 1995 року народження, громадянин України, освіта повна вища. У 2018 році закінчив Харківську державну зооветеринарну академію та здобув ступінь магістра за спеціальністю «Ветеринарна медицина», кваліфікація лікар з ветеринарної медицини. Аспірант кафедри паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи Полтавського державного аграрного університету з 2022 р. до цього часу.

Дисертацію виконано у Полтавському державному аграрному університеті Міністерства освіти і науки України, м. Полтава.

Науковий керівник: Євстаф'єва Валентина Олександрівна, доктор ветеринарних наук, професор, завідувач кафедри паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи Полтавського державного аграрного університету.

Здобувач має 15 наукових публікацій за темою дисертації, з них 2 статті у наукових виданнях, що включені до наукометричної бази даних Web of Science Core Collection, 5 статей у фахових наукових виданнях України (3 із них – одноосібно), 7 тез доповідей на наукових конференціях та одні методичні рекомендації.

Публікації у виданнях, що включені до наукометричних баз даних Web of Science Core Collection:

1. **Kryvoruchenko D.**, Prykhodko Y., Mazannyi O., Titarenko O., Reva I., Sherstiuk L. Differential diagnosis of *Dirofilaria immitis* nematodes (Nematoda, Onchocercidae). *Regulatory Mechanisms in Biosystems*. 2021. № 12 (4). P. 642–648. doi:10.15421/022188 (Здобувач провів збір нематод *Dirofilaria immitis* від домашніх собак, їх ідентифікація та підготував статтю до публікації).

2. Yevstafieva V., **Kryvoruchenko D.**, Melnychuk V., Nikiforova O., Kone M., Barabolia O. Efficacy of ultrasound in diagnosis of dirofilariasis in dogs caused by *Dirofilaria immitis*. *Regulatory Mechanisms in Biosystems*. 2022. № 13 (3). P. 281–286. doi:10.15421/022236 (Здобувач провів ультразвукове дослідження інвазованих дирофіляріями собак та підготував статтю до публікації).

Публікації у фахових виданнях України категорії Б:

3. Криворученко Д. О. Біохімічні показники сироватки крові собак хворих на дирофіляріоз. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2022. № 1. С. 164–170. doi:10.31210/visnyk2022.01.21

4. Kryvoruchenko D. Hematological parameters of dogs for parasitism *Dirofilaria immitis*. *Ukrainian Journal of Veterinary and Agricultural Sciences*. 2022. № 5 (1). P. 36-41. doi:10.32718/ujvas5-1.06

5. Євстаф'єва В. О., **Криворученко Д. О.** Епізоотологічні особливості дирофіляріозу собак у місті Харків. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2022. № 3. С. 182–189. doi:10.31210/visnyk2022.03.23 (Здобувач встановив показники поширення дирофіляріозу собак у місті Харків залежно від їх вік, породи, сезону, перебігу та підготував статтю до публікації).

6. Криворученко Д. О. Ефективність лікувальних заходів за дирофіляріозу собак. *Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій. Серія: Ветеринарні науки*. 2022. № 24 (105). С. 83–88. doi:10.32718/nvlvet10512

7. Євстаф'єва В. О., **Криворученко Д. О.** Рентгенологічна діагностика дирофіляріозу собак за паразитування *Dirofilaria immitis*. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2022. № 4. С. 126–133. doi: 10.31210/visnyk2022.04.15 (Здобувач провів рентгенологічну діагностику дирофіляріозу собак за різних показників інтенсивності інвазії та підготував статтю до публікації).

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

8. **Криворученко Д. О.**, Приходько Ю. О., Вікуліна Г. В. Інформативність показників крові собак за дирофіляріозної інвазії. *Сучасні аспекти лікування і профілактики хвороб тварин. Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції (15–16 жовтня 2020, м. Полтава)*. Полтава, 2020. С. 251–253. (Здобувач провів дослідження крові собак хворих на дирофіляріоз та підготував тези до публікації).

9. **Криворученко Д.**, Мазанний О., Приходько О. Ю. Ультразвукова діагностика за дирофіляріозу собак. *International biothreat reduction symposium (29 June to 2 July 2021)*. Ukraine, 2021. С. 79. (Здобувач встановив інформативність ультразвукової діагностики дирофіляріозу собак та підготував тези до публікації).

10. Криворученко Д. О. Особливості перебігу дирофіляріозної інвазії в собак залежно від показників інтенсивності інвазії. *Вирішення сучасних проблем у ветеринарній медицині. Матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції (15–16 лютого 2022, м. Полтава)*. Полтава: ПДАУ, 2022. С. 89–96.

11. Євстаф'єва В. О., **Криворученко Д. О.**, Мельничук В. В. Терапевтична ефективність макро- та мікрофіляріцидів за дирофіляріозу собак. *Актуальні аспекти біології тварин, ветеринарної медицини та ветеринарно-санітарної експертизи. Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції викладачів і здобувачів вищої освіти (16–17 червня 2022, м. Дніпро)*. Дніпро, 2022. С. 66–68. (Здобувач провів експериментальні

дослідження із визначення ефективності лікарських засобів за дирофіляріозу собак та підготував тези до публікації).

12. Євстаф'єва В. О., **Криворученко Д. О.** Клінічний прояв дирофіляріозу в собак залежно від показників інтенсивності інвазії мікрофіляріями. *Досягнення та перспективи ветеринарної науки. Матеріали Міжнародної науково-практичної Інтернет конференції молодих вчених (20 жовтня 2022, м. Полтава). Полтава, 2022. С. 29–32. (Здобувач дослідив особливості клінічного перебігу дирофіляріозу собак залежно від показників інтенсивності інвазії та підготував тези до публікації).*

13. Криворученко Д. О. Вплив мікродирофілярій на клінічні показники інвазованих собак. *Сучасний стан розвитку ветеринарної медицини, науки і освіти. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 35-річчю заснування факультету ветеринарної медицини (12–13 жовтня 2022, м. Житомир). Житомир: ПНУ, 2022. С. 219–222.*

14. **Криворученко Д. О.**, Євстаф'єва В. О., Мельничук В. В. Ефективність запропонованого способу ідентифікації *Dirofilaria immitis*. *Сучасні аспекти лікування і профілактики хвороб тварин. Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції (23–24 листопада, 2022, м. Полтава). Полтава, 2022. С. 130–131. (Здобувач провів експериментальні дослідження із визначення ефективності запропонованого способу ідентифікації *Dirofilaria immitis* та підготував тези до публікації).*

Наукова праця, яка додатково відображає наукові результати дисертації:

15. **Криворученко Д. О.**, Євстаф'єва В. О., Приходько Ю. О., Мельничук В. В. Рекомендації з діагностики та заходів боротьби за дирофіляріозу собак. Полтава, 2022. 31 с. *(Здобувач провів експериментальні, клінічні та лабораторні дослідження, проаналізовано літературні джерела інформації та підготовлено матеріали для публікації).*

У дискусії взяли участь голова і члени разової спеціалізованої вченої ради:

1. Нагорна Людмила Володимирівна, доктор ветеринарних наук, професор, професор кафедри ветсанекспертизи, мікробіології, зоогієни та безпеки і якості продуктів тваринництва Сумського національного аграрного університету.

Роботу оцінено позитивно, поряд з аргументованими положеннями, трапляються питання, які потребують при захисті дисертації додаткового уточнення, зокрема:

– Як Ви поясните суттєву перевагу поширення дирофіляріозу у собак у вигляді мікстінвазій, а не моноінвазії.

– Поясніть, чому на Вашу думку, найнижчою ЕІ була саме у мисливських та декоративних порід?

– Вкажіть, чи реєстрували Ви випадки дирофіляріозу у собак, спричиненого дирофіляріями виду *Dirofilaria repens*?

– Які чинники бралися Вами до уваги при підборі препаратів у лікувальні схеми.

– Вкажіть, чи було відмічено взаємозв'язок між умовами утримання собак та частотою виявлення у них дирофіляріозу у вигляді моно- та мікстінвазії?

– Уточніть, чи проводилися антигельмінтні обробки собак у яких діагностували дирофіляріоз у вигляді мікстінвазій?

– Вкажіть, чи є можливим застосування запропонованого Вами способу фарбування нематод *D. immitis* для фарбування інших видів дирофілярій?

Розкриття даних питань при захисті дисертації дасть змогу на основі теоретичного обґрунтування глибше висвітлити науковий напрямок, практичну цінність даної роботи і, особливо, всебічну обізнаність здобувача з питань виконання та її оформлення.

Варто вказати, що в тексті трапляються окремі орфографічні помилки, дефекти комп'ютерного набору, проте дані зауваження не є принциповими і не зменшують наукової цінності та проблемного значення виконаної роботи.

2. Антіпов Анатолій Анатолійович, кандидат ветеринарних наук, доцент, доцент кафедри паразитології та фармакології Білоцерківського національного аграрного університету.

Роботу оцінено позитивно, поряд з аргументованими положеннями, трапляються питання, які потребують при захисті дисертації додаткового уточнення, зокрема:

– У розділі 3.1. «Епізоотичні особливості дирофіляріозу собак на території міста Харків» стор. 60 автор вказує, що співчленами *Dirofilaria* spp. є збудники дипілідіозу (ЕІ – 8,86 %), трихурозу (ЕІ – 8,71 %), токсокарозу (ЕІ – 8,55 %), цистоізоспорозу (ЕІ – 4,19 %) та унцинаріозу (ЕІ – 2,18 %) (рис. 3.2). Питання, на основі чого автор роботи вказує, що це були ооцисти цистоізоспор, а не інші збудники найпростіших?

– Чим пояснити, що породна сприйнятливість до збудника дирофіляріозу характеризувалася найвищими показниками екстенсивності інвазії у собак службових порід (стор. 62) (ЕІ – 31,13 %), а також у метисів (ЕІ – 37,74 %) та безпородних собак (ЕІ – 32,56 %), а менш інвазованими виявилися собаки мисливських (ЕІ – 25,64 %) та декоративних (ЕІ – 18,75 %) порід (рис. 3.3)?

– За результатами проведених досліджень автор встановив, що сезонна динаміка дирофіляріозу собак характеризується піком інвазії у весняно-літній період року (ЕІ – 28,65–39,27 %) та спадом у осінньо-зимовий період року (ЕІ – 27,70–11,90 %) (стор. 67). Чим це можна обґрунтувати?

– Чому вартість лікування за дирофіляріозної інвазії найбільша у перший місяць лікування у порівнянні з іншими періодами (табл. 3.27) (стор. 121)?

В той же час, не зважаючи на окремі незначні недоліки дисертація є закінченою науковою роботою. Наявні окремі зауваження не є принциповими і не зменшують наукової цінності та проблемного значення виконаної роботи. Вони не знижують актуальність, наукову новизну та практичну значимість

дисертаційної роботи. Сподіваємось, що висловлені нами зауваження сприятимуть подальшому науковому росту і вдосконаленню дисертанта.

3. Кручиненко Олег Вікторович, доктор ветеринарних наук, професор, завідувач кафедри інфекційної патології, гігієни, санітарії та біобезпеки Полтавського державного аграрного університету.

Роботу оцінено позитивно, поряд з аргументованими положеннями, трапляються питання, які потребують при захисті дисертації додаткового уточнення, зокрема:

– Чи враховував автор під час з'ясування змін морфологічних і біохімічних показників крові можливість існування супутніх інвазій або інших патологій в організмі собак?

– Які критерії вибору Вами лікарських засобів?

– Чому Ви провели морфометричні виміри лише *D. immitis*?

– Поясніть будь ласка механізм вибору критеріїв для проведення статистичної обробки для порівняння 3-ох і більше дослідних груп?

Слід відмітити, що у дисертації по тексту трапляються поодинокі граматичні помилки, непринципові технічні та орфографічні неточності, вирази, «русизми», які пов'язані з оформленням роботи. Проте наявні окремі запитання і зауваження не є принциповими і не зменшують наукової цінності та проблемного значення виконаної роботи. Сподіваємось, що висловлені запитання та зауваження сприятимуть подальшому науковому росту і вдосконаленню автора дисертації.

4. Кравченко Сергій Олександрович, кандидат ветеринарних наук, доцент, доцент кафедри терапії імені професора П.І. Локеса Полтавського державного аграрного університету.

Роботу оцінено позитивно, поряд з аргументованими положеннями, трапляються питання, які потребують при захисті дисертації додаткового уточнення, зокрема:

– Як Ви можете пояснити показники екстенсивності інвазії в залежності від породи, в розрізі службових, мисливських та декоративних порід? Зокрема, чому переважають собаки породи лабрадор-ретривер (40,5 %)? (Розділ 3.1.2, ст. 62).

– Чому із зростанням інтенсивності інвазії у хворих собак знижується температура тіла? (Розділ 3.3.1, ст. 80).

– Як Ви можете пояснити кореляцію частоти блювання у собак за зростання інтенсивності інвазії, а також парез тазових кінцівок? (Розділ 3.3.1, ст. 82).

– Поясніть, чому Ви спочатку стверджуєте про зменшення кількості еритроцитів у крові собак за інтенсивності інвазії +, а в подальшому зазначаєте про недостовірність різниці (Розділ 3.3.1, ст. 83).

– Чому за зростання інтенсивності інвазії у крові собак зростає активність АЛАТ, ГГТ, проте не зростає активність АсАТ? (Розділ 3.3.3, табл. 3.14, ст. 90.).

– Чому за зростання інтенсивності інвазії до +++, +++++, у собак збільшується показник викиду лівого шлуночка серця? (Розділ 3.4.1, ст. 98.)

– Опишіть, будь ласка, рентгенологічні ознаки гідротораксу.
– У тексті дисертаційної роботи зустрічаються невдалі вирази, зокрема у розділі 2 «Загальна методика та основні методи досліджень» на сторінці 55 автор вказує, що «Місце контакту датчика зі шкірою вибривали...». Доречніше було б висловитись: «Шкіру у місці контакту із датчиком вибривали...».

– У розділі 2 на сторінці 56 вказано: «приймачем високого дозволу...». Доречніше було б висловитись: «приймачем високої роздільної здатності...».

– Вислів у розділі 3.1.2. «Породна сприйнятливість собак за диروفіляріозу» є не зовсім коректним, адже автор досліджував різну кількість собак кожної породи.

5. Замазій Андрій Анатолійович, – Замазій Андрій Анатолійович, доктор ветеринарних наук, професор, професор кафедри інфекційної патології, гігієни, санітарії та біобезпеки Полтавського державного аграрного університету.

Роботу оцінено позитивно.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,
«Проти» 0 членів ради

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує **Криворученку Денису Олександровичу** ступінь доктора філософії з галузі знань 21 Ветеринарія за спеціальністю 211 Ветеринарна медицина.

Голова разової
спеціалізованої вченої ради

Андрій ЗАМАЗІЙ